

11.6.2026

VN/6790/2026
VN/6790/2026-PLM-3

Pääesikunta

Puolustusministeriön kannanotto Puolustusvoimien vuoden 2025 tilinpäätöksestä

Puolustusministeriö antaa valtion talousarviosta annetun asetuksen (1243/1992) 66 i §:n mukaisen perustellun kannanottonsa Puolustusvoimien vuoden 2025 tilinpäätöksestä.

Tilinpäätöskannanoton perustana ovat viraston tilinpäätös, joka sisältää toimintakertomuksen, sekä siitä annettu valtiontalouden tarkastusviraston tilintarkastuskertomus ja Puolustusvoimien vuosiraportti vuodelta 2025.

Valtiontalouden tarkastusviraston tilintarkastuskertomuksessa ei ollut virastolle huomautuksia.

1. Arvio tuloksellisuudesta ja sen kehityksestä sekä asetettujen tulostavoitteiden toteutumisesta

Tilivelvollisuus tarkoittaa velvollisuutta raportoida, perustella ja vastata toiminnasta sekä taloudellisista toimista niitä valvovalle taholle. Se on demokratian ja hyvän hallinnon periaate, joka pitää sisällään tiedonsaannin, keskustelun ja seuraamusten ulottuvuudet. Käsite kattaa sekä taloudellisen raportoinnin että vastuun päätöksenteosta. Puolustusministeriö ei voi täysin varmistua tuloksellisuuden perusaineiston luotettavuudesta, koska pääsyä Puolustusvoimien toiminnanohjausjärjestelmään ei ole. Nykyisen laajuisella raportoinnilla ministeriö ei kykene varmistamaan eikä käyttämään hyväksi toimintavuoden aikana toiminnanohjausjärjestelmän tietoja.

Puolustusvoimien toiminta vuonna 2025 vastasi hallinnonalan strategiaan linjauksiin ja toimintaympäristön asettamiin ajankohtaisiin haasteisiin. Liittoutumisen vaikutukset on otettu huomioon Puolustusvoimien toiminnassa ja sotilaallista integraatiota on edistetty pääasiassa suunnitellusti. Suomen kantojen edistäminen Naton eri rakenteissa vaatii jatkossakin Puolustusvoimilta aktiivista vaikuttamistyötä. Yhteistyötä puolustushallinnon sisällä tulee kehittää edelleen vastaamaan Nato-liittolaisuuden arkea.

Vuoden 2025 tulossopimuksessa Puolustusvoimille oli asetettu 64 tavoitetta, joista toteutui 51 ja osittain toteutui 13.

1.1. Toiminnallinen tuloksellisuus

1.1.1 Toiminnallinen tehokkuus

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Puolustusministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 31
00131 Helsinki

Eteläinen Makasiinikatu 8 0295 16001
Helsinki +358 295 16001

kirjaamo.plm@gov.fi
www.defmin.fi

Puolustusvoimien toiminnallisen tehokkuuden tärkein mittari on tarkoituksenmukainen organisaatio ja toimintamalli siten, että sodan ajan suorituskyky (sodan ajan joukot) kyetään tuottamaan mahdollisimman kustannustehokkaasti asetetuista suorituskykyvaatimuksista tinkimättä.

Tulosopimukseen sisältyi tunnuslukuja toiminnalliselle tehokkuudelle (taloudellisuus, tuottavuus ja maksullisen toiminnan kannattavuus). Toiminnalliselle tehokkuudelle asetettujen tunnuslukujen tavoitearvot saavutettiin keskeisiltä osin.

LV2020-hanke ja LV2020-alusten rakentaminen ovat edenneet, mutta hankkeen riskitaso on suorituskyvyn, aikataulun ja kustannusten näkökulmasta hyvin korkea eivätkä kaikki riskit ole olleet hallittavissa tavanomaisen hankehallinnan ja puolustushallinnon keinoin. Rakentaminen on viivästynyt, ja rakentamisen lisäkustannuksia on koitunut puolustushallinnon maksettavaksi hankkeen lisäkustannusten lisäksi. Laivue 2020 -hankkeen etenemistä on pyritty optimoimaan ja riskejä on pyritty hallitsemaan puolustushallinnon toimin. Puolustusvoimien rakentava, ennakkoiva ja hanketta tukeva työ on tehty huolellisesti ja se on priorisoitu korkealle. Hanketta on jatkossakin seurattava ja hallittava normaalin raportoinnin ja hankehallinnan keinoin lisäksi operatiivisen ohjausryhmän kautta viikkotasolla, ja muiden ohjausryhmien välityksellä säännöllisesti. Riskejä seurataan myös ulkoisen laadunvarmistuksen keinoin. Patrian tukea tulee hyödyntää tehokkaasti jatkossakin.

Tuloksellisuuskehitys kumppanuuksien palvelujen ja valmiuden varmistamisessa palautui tavoitetasolle edellisen vuoden poikkeamien jälkeen. Toimintaympäristön muutoksen ja Nato-jäsenyyden myötä sotilaalliseen huoltovarmuuteen, varautumiseen ja poikkeusolojen toimintaan liittyvät vaatimukset korostuvat kaikissa kumppanuuden muodoissa. Hallinnonalan kumppanuustoiminnan ja kokonaisuudenhallinnan kehittämiseksi ministeriö ja Puolustusvoimat ovat käynnistäneet Puolustushallinnon kumppanuusryhmän työn, jossa tarkastellaan muun muassa kumppanuuksien tavoitetasojen perusteita palvelujen toteuttamiseksi valmiuden ja kustannusten kannalta tehokkaimmalla tavalla sekä hallinnan ja ohjauksen menettelyjä kumppanuuksien vaikuttavuuden ja kustannustehokkuuden arvioimiseksi.

Vuonna 2025 jatkettiin puolustusmateriaaliapua Ukrainalle. Hankintakokonaisuutta on Puolustusvoimissa valmisteltu tehokkaasti, vaikka kaikki katsausvuoden hankinnat eivät toteutuneetkaan suunnitellusti. Puolustusministeriön ja Puolustusvoimien ohjaus-, raportointi ja yhteistoimintamekanismit ovat hyvällä tasolla materiaaliavun käytännön valmistelutyössä. Puolustusvoimien vuosiraportissa on kattavasti kuvattu, miten Ukrainalle luovutetun materiaalin korvaushankinnat etenevät.

Ukrainan materiaaliapua ja sen valmistelua on säännöllisesti käsitelty puolustushallinnon eri johto- ja työryhmissä. Ukrainan materiaalituen korvaavalla rahoituksella tehtävien hankintojen tilanteesta on raportoitu säännöllisesti materiaalipoliittiselle johtoryhmälle samaan tapaan kuin kriittisen materiaalin (KRIMAT) hankinnoista. Kotimaiselta teollisuudelta Ukrainan hyväksi tehtäviä hankintoja on toteutettu suunnitelmallisesti. Ukrainan materiaaliapua suunnitellaan ja valmistellaan myös pidemmällä aikajännteellä puolustusministeriön ja Pääesikunnan yhteistyössä.

Puolustusmateriaaliin liittyvä raportointi ja tulostavoitteiden toteutuminen ovat pääasiallisesti kiitettävällä tasolla pl. määrärahojen ja valtuuksien käyttö. Vuosiraportissa on huomioitu lisäraportointitarpeet TKI-toiminnan ja F-35-hankkeen epäsuoran teollisen yhteistyön osalta. Puolustusvoimat on raportoinut vuosiraportissa kattavasti kumppanuuksista ja erityisesti strategisista kumppanuuksista. Raportointi sisältää merkittävimmät tapahtumat strategisen kumppaneiden osalta. Raportointi sisältää myös kumppanuuskohtaisia kehittämiskohteita sekä tavoiteasetannan ja raportoinnista sovitun menettelyn mukaisesti arvion Puolustuskiinteistöt-liikelaitoksen toiminnasta.

Puolustusvoimat on raportoinut sotilaallisesta huoltovarmuudesta osana logistiikkatoimialan liitettä. Vuosiraportointi sisältää ylätason kuvauksen ajankohtaisista asioista sotilaallisen huoltovarmuuden osalta, ml. viranomaisyhteistyön, kansainvälisen yhteistyön ja hallinnon alan ajankohtaiset toimenpiteet. Huoltovarmuuskokonaisuuden raportointia on kehitettävä edelleen.

Puolustusvoimien käytössä olleista määrärahoista siirtyvien erien määrä säilyi edellisen vuoden merkittävän korkealla tasolla. Vuoden 2025 tilinpäätöksessä Puolustusvoimilta siirtyi määrärahoja vuodelle 2026 yhteensä noin 4 143 milj. euroa kaikki momentit huomioon ottaen. Puolustusvoimien toimintamenon siirtyvä erä oli 590,5 milj. euroa (19 % käytettävissä olleista määrärahoista), momentin 27.10.18 puolustusmateriaalihankinnoissa 2 392,5 milj. euroa (62 %) ja momentin 27.10.19 F-35 hankinnassa 1 100,0 milj. euroa (38 %). Sotilaallisen kriisinhallinnan osuus siirtyvistä eristä oli 60,1 milj. euroa eli 53 % käytettävissä olleista määrärahoista. Puolustusvoimien osuus valtion budjettitalouden siirtyvistä eristä oli noin 40 %. Valtiontalouden tarkastusviraston arvion mukaan siirtyvien erien suuri määrä heikentää eduskunnan budjettivaltaa.

Valtioneuvoston puolustusselonteon (2024) johtopäätöksissä on linjattu hallinnonalan teknologian hallinnan ja TKI-toiminnan vahvistaminen sekä niihin liittyvä lisäresursoinnin tarve. Tämän linjauksen

suhteen huomionarvoista on, että resursoinnin nykytaso on todettu lähtökohtaisesti riittämättömäksi muuttuneeseen toimintaympäristöön. Lisäksi hallinnonalan määrärahojen kasvaessa TKI-toiminnan suhteellinen osuus on voimakkaasti laskenut.

Katsauksessa todetaan, että TKI-toiminta on edennyt pääosin suunnitelmien mukaisesti, mutta useassa kohtaa todetaan erityisesti henkilöresursseista aiheutuvia haasteita. Tältä osin on erityisen tärkeää, että PLM-PV tulossopimuksessa 2026 esitetyt tavoitteet Puolustusvoimien TTKI-toiminnan kehittämiseksi, erityisesti henkilöstölisäysten osalta saavutetaan.

Hallinnonalan TKI-toiminnan vahvistamisen, hankevolyymin kasvattamisen ja ulkopuolisen asiantuntemuksen hyödyntämisen kannalta riittävä ja osaava hallinnonalan oma TKI-asiantuntijahenkilöstö on kriittinen tekijä, jonka rooli korostuu toiminnan vaikuttavuuden varmistamisessa. Hallinnonalan TTKI-strategiaryhmällä tulee olemaan keskeinen valmisteleva ja koordinoiva rooli hallinnonalan TTKI-toiminnan pitkäjänteisessä ja tasapainoisessa kehittämisessä, mukaan lukien toiminnan resursointi sekä seurannan ja raportoinnin kehittäminen.

1.1.2. Tuotokset ja laadunhallinta

Puolustusvoimien tärkeimmät tuotokset ovat suorituskykyiset joukot ja järjestelmät, joilla toteutetaan lakisääteisiä tehtäviä. Nämä sodan ajan joukot arvioidaan Puolustusvoimien sisäisessä prosessissa. Tulossopimuksessa oli numeerisia mittareita sisältäviä tuotosten ja laadunhallinnan tunnuslukuja ja seurantakohteita asevelvollisten koulutukselle sekä lento- ja alustoiminnalle.

Puolustusvoimat saavutti tavoitteensa lähes täysin.

Puolustusvoimien toimistotilojen nykyiseksi tilatehokkuudeksi on arvioitu keskimäärin 34 m²/htv. Tilatehokkuus ylittää edelleen selvästi toimitilastrategiassa asetetun 10 m²/htv tavoitteen ja kokonaisuutena tarkastellen tilanne on hallinnonalojen vertailussa heikoin. Puolustusvoimien erityis- ja toiminnan tiloissa tilankäytön tehokkuuden arviointi on edelleen haasteellista, eikä luotettavaa mittaria ole toistaiseksi käytössä. Samanaikaisesti näissä tiloissa on tunnistettavissa merkittävin kehittämis- ja tehostamispotentiaali, koska ne muodostavat pääosan Puolustusvoimien tilakannasta. Kokonaisuuteen liittyy myös tilojen käyttöasteen seuranta, jonka kehittämisessä on tunnistettu erityisesti turvallisuuteen liittyviä haasteita. Näihin on tärkeää hakea ratkaisuja yhteistyössä, jotta seuranta voidaan parantaa hallitusti ja toimintaympäristön erityispiirteet huomioiden. Ympäristöministeriö on keväällä 2026 julkaissut oppaan rakennusten käyttöasteen mittaamisesta, ja sen käyttöönottoa suositellaan mittaus- ja raportointikäytäntöjen yhtenäistämiseksi.

Kiinteistömenojen arvioidaan jatkavan merkittävää kasvua tulevina vuosina erityisesti suojatila- ja suorituskykyinvestointien vuoksi. Suurimman yksittäisen lisäyksen muodostavat uudet toimitilainvestoinnit, joista aiheutuu pysyviä vuokratukustannuksia. Myös käynnistymättä jääneiden hankkeiden siirtyminen kasvattaa kustannuspaineita jatkossa. Pitkän aikavälin tavoite kiinteistömenojen hillitsemiseksi sekä julkisen talouden tasapainottamista koskevat reunaehdot edellyttävät edelleen erittäin systemaattista ja kriittistä toimitilakustannusten hallintaa. Valmistuneen toimitilastrategian käyttöönotto ja aktiivinen hyödyntäminen antaa tähän hyvät lähtökohdat.

1.1.3 Henkilöstövoimavarojen hallinta

Tilahallinnan (ml. NSIP) henkilöresurssivajeesta raportoidaan vuosiraportin liitteessä 11. Korjaaviin toimenpiteisiin on ryhdytty, mutta tilanne on edelleen kriittinen ja edellyttää toimenpiteitä. Myös tilahallinnan tehtävien tarkastelu voi tuottaa ratkaisuja henkilöstövajeeseen.

Alla on kiinnitetty huomiota yhdenvertaisuussuunnitelmia koskeviin puutteisiin Puolustusvoimien eri toimintayksiköissä.

2. Käytettyjen tuloksellisuuden raportoinnin perusteiden asianmukaisuus ohjauksen ja tulosvastuun kannalta sekä ministeriön kanta kehittämistarpeista

Valtioneuvoston puolustusselonteon (2024) arviot toimintaympäristöstä sekä puolustuksesta ja sen kehittämisestä muodostavat tuloksellisuuden kokonaiskuvan, johon seuranta- ja raportointitietoja verrataan. Kokonaisuutena Puolustusvoimien raportointi vuodelta 2025 antaa oikean ja riittävän kuvan toiminnan tuloksellisuudesta. Raportointi muodostaa johdonmukaisen kokonaisuuden, joka kattaa tulostavoitteet ja seurantakohteet sekä strategian toteuttamisen kannalta oleelliset osa-alueet.

Raportointi on tukenut hallituksen vuosikertomuksen 2025 ja siihen sisältyvän puolustusministeriön hallinnonalan tuloksellisuuskuvauksen valmistelua.

Hallinnonalan tulosohtausprosessin kehittämiseen vaikuttavat valtionhallinnon linjaukset ja toimintamallit erityisesti hallitusohjelman toimeenpanosta sekä talousarvion valmistelusta, toimeenpanosta ja seurannasta. Tietojen välittyminen yhtenäisesti ja oikea-aikaisesti talousarvion valmisteluprosessin ja tulosohtausprosessin välillä on tärkeää. Valtiovarainministeriön suositukset yhteisestä tulossopimusmallista ja tulossopimuksen rakenteesta huomioidaan aiempien vuosien tapaan tulosohtausta kehitettäessä.

Kansallinen suunnittelu (strateginen suunnittelu, selontekoprosessit, toiminta- ja taloussuunnittelu) sovitaan aikataulullisesti ja sisällöllisesti yhteen keskeisten kansainvälisten suunnitteluprosessien kanssa, erityisesti huomioiden Naton puolustussuunnitteluprosessi sekä EU:n suorituskykyjen kehittämissuunnitelma. Talousarvion ohella ministeriön hallinnonalan virastojen tavoitteita ja resursseja koskevana pääasiallisena ohjauksjärjestelmänä on tulosohtaus. Tulosohtausta kehitetään kohti aiempaa strategisempaa mallia, mahdollistamalla pidemmän aikavälin tavoiteasetannan, tavoitteiden järjestelmällisen mittaamisen sekä raportoinnin ja seurannan kehittäminen sen tiiviimmäksi osaksi. Kehittämisen kokonaisuuteen kuuluu myös johtamisfoorumien tarkastelu ministeriön ja viraston välillä niin, että niiden käyttö täyttää tulosohtauksen tarpeet.

Kehittämisessä huomioidaan VTV:n kannanotot ja suositukset strategisesta ohjauksesta ja sen kytkennästä pitkän aikavälin suunnitteluun (VTV 17/2017, D/1026/04.07.02/2020). VTV:n tarkastus- ja valvontasuunnitelman puolustusministeriön hallinnonala koskevia tarkastusaiheita ovat Natoon liittyvä valmistelu ja päätöksenteko, Puolustusvoimien kumppanuudet sekä Puolustusvoimien tilahallinta.

Vuosiraportin puolustusyhteistyötä käsittelevä liite sisältää kattavan kuvauksen kansainvälisestä puolustusyhteistyöstä. Vuosiraportin ja tilinpäätöksen yhteydessä annettava vuosittainen puolustusyhteistyötä koskeva koontiraportointi on erillisen liitteen myötä hyvällä tasolla. Huomiota on edelleen kiinnitettävä raportointiin, jolla ylläpidetään Puolustusvoimien ja puolustusministeriön jaettua jatkuvaisluonteista tilannekuvaa puolustusyhteistyön sisällöstä, kehityksestä sekä näihin liittyvistä kansainvälisistä tapaamisista. Raportointi on parantunut vuoden 2025 aikana, vaikka yhtenäisessä tilannekuvassa on yhä kehitettävää.

Natoa koskevien asioiden valmistelu-, toteutus- ja raportointiprosessien luomiseen ja käyttöönottoon on edelleen kiinnitettävä huomiota, erityisesti puolustushallinnon koordinoitun vaikuttamisen ja sotilaspuolen valmistelun tilannekuvan osalta.

Puolustusvoimat on edellisinä vuosina sisältänyt vuosiraportin henkilöstötoimialan liitteeseen raportoinnin myös sotilasmuseotoiminnan ja sotilasmusiikin osalta. Vuoden 2025 osalta näistä aloista ei poikkeuksellisesti raportoitu. Puolustusministeriö tulee jatkossa sisällyttämään aloja koskevan raportointivelvoitteen raportointiliitteeseen. Sotilasmuseotoimintaa koskevassa raportoinnissa otetaan huomioon asiakirjassa VN/3852/2018-PLM-9 annetut tarkentavat perusteet.

Raportoinnissa (vuosiraportin liite 7.1.) todetaan virheellisesti puolustusministeriön hyväksyneen 13 kappaletta valtioneuvoston raha-asiainvaliokunnassa käsiteltyä vuokrasopimusta. Oikea lukumäärä vuonna 2025 oli 18 kappaletta.

Annetun ohjauksen mukaisesti Puolustuskiinteistöt on sisällytetty vuosiraportin kumppanuuksia koskevaan liitteeseen 11. Kokonaisuutena raportointi on kattavaa ja tarjoaa hyvän yleiskuvan yhteistoiminnasta. Turvaselvitysten käsittelyn ja tilahallinnan henkilöresurssien osalta tiedoissa on päällekkäisyyttä vuosiraportin tilanhallintaa käsittelevän osuuden (liite 7.1) kanssa. Jatkossa raportointia voidaan selkeyttää kohdentamalla tiedot täsmällisemmin ja tarvittavia ristiviittauksia lisäämällä.

F-35 seurantaraporttiin on lisätty pyydetyllä tavalla kuvaus myös epäsuoran teollisen yhteistyön projekteista. Sekä suoran että epäsuoran teollisen yhteistyön projekteissa tulee kiinnittää huomiota Puolustusvoimien riittäviin resursseihin sekä tilannekuvan ylläpitoon.

Vuosiraportin liite Puolustusvoimien TKI-toiminnasta (liite 12) sisältää kattavan ja riittävän kuvauksen TKI-toiminnasta sekä siihen kohdennettujen resurssien käytöstä raportointikaudella. Yhdessä Puolustusvoimien kanssa laadittu hallinnonalan TTKI-selvitys antaa perusteita pitkäjänteiselle hallinnonalan TTKI-toiminnan kehittämiseksi kuten resursoinnille.

Puolustusministeriössä nähdään tarpeelliseksi kehittää tuloksellisuutta ja sen raportointia edelleen seuraavilta osin:

- Puolustusvoimien on kiinnitettävä edelleen huomiota osavuosi- ja vuosiraportissa sekä niiden liitteissä esitettyjen meno- ja kustannustietojen, raportoinnin sekä tunnuslukujen oikeellisuuteen,

vertailtavuuteen ja sisäiseen ristiriidattomuuteen, erityisesti tulossopimukseen ja talousarvioehdotukseen vietyjen tavoitteiden osalta.

- Puolustusvoimat on osana vuosiraporttiaan toimittanut tiedot vuodelle 2025 asetettujen tulostavoitteiden saavuttamisesta (liite 1). Analyysi tulostavoitteiden saavuttamisesta on pääosin laadukasta ja kattavaa. Kuitenkin raportissa oli tunnistettavissa yksittäisiä tavoitteita, joita ei ole arvioitu asetettujen osatavoitteiden ja / tai arviointiperusteiden/ mittareiden kautta (esim. seuraavien tavoitteiden osalta määriteltujen mittareiden kehitystä ei ole avattu: ”Henkilöstön toimintakykyä sekä työkykyä ja -hyvinvointia on kehitetty” ja ”Puolustusvoimat suunnittelee ja toimeenpanee valtion henkilöstöstrategiaa toteuttavia toimenpiteitä omat henkilöstöpoliittiset tavoitteensa ja toimintaympäristönsä huomioiden”.)
- Puolustusvoimien on osavuosisraportin yhteydessä tarkennettava ennustetta määrärahojen käytöstä ja loppuvuoden aikana toteuttavista toimenpiteistä siirtyvien erien määrän pienentämiseksi.
- Puolustusvoimien vuosiraportin arviot ja perustelut tavoitteen ”Natoa koskevien asioiden valmistelu-, toteutus-, ja raportointiprosessien luominen ja käyttöönotto” osalta eivät yhtä kappaletta lukuun ottamatta vastaa tulossopimuksessa tavoitteen osatavoitteissa kuvattuja tehtäviä Puolustusvoimille. Vastaanotetun raportoinnin perusteella puolustusministeriö ei voi arvioida tavoitteen saavuttamista. Puolustusvoimia pyydetään tältä osin täydentämään raportointiaan puolustusministeriölle osavuosisraportin 2026 yhteydessä.
- Puolustusministeriö pyytää jatkossa Puolustusvoimilta tarkempaa raportointia erityisesti yhteistyöstä Huoltovarmuuskeskuksen kanssa sekä tuotantovarausjärjestelmän kehittämisestä. Erityisesti pyydetään raportoimaan sotilaallisen huoltovarmuuden kannalta merkittävistä investoinneista, joiden kustannuksiin Huoltovarmuuskeskus on osallistunut. Tuotantovarausjärjestelmän kehittämisen osalta pyydetään raportoimaan tehdyn selvityksen keskeiset huomiot ja kehittämis-kohteet. Nämä raportointitarpeet pyydetään huomioimaan osavuosisraportissa 2026.
- Osa- ja vuosiraporteissa tulee jatkossa kuvata Puolustusvoimien innovaatiotoiminnallisuuden kehittymistä.
- Puolustusministeriö on 13.3.2023 antamalla ohjauskirjeellään pyytänyt Pääesikunnalta tarkempaa selvitystä Ukrainaan luovutettavaksi päätettyjen suorituskykyjen korvaamiseksi tehdyistä tai suunnitelluista hankinnoista. Ohjauskirjeen sisältö on huomioitava myös tulevilla Pääesikunnan laatimissa materiaaliapuesityksissä varastoluovutusten osalta. Selvityksissä on tuotava selkeästi esille se, mihin arvio korvattavan kaluston arvosta perustuu. Erityinen huomio tulee kiinnittää elinkaaren loppupuolella olevan materiaalin korvausarvoon tai siihen, jos korvaavan suorituskyvyn rahoitus on jo huomioitu Puolustusvoimien kehittämisohjelmissa.
- Vuosisraportin liitteen 4.4 raportointiin tulee jatkossa sisällyttää mahdollinen materiaaliyhteistyö (ml. TKI) Ukrainan kanssa.
- Vuosisraporttiin sisällytetään jatkossa muutokset tilojen ja infrastruktuurin lisäksi myös muutokset koskien Puolustusvoimien käytössä olevia alueita.
- Tilahallintaa koskevassa osiossa (vuosisraportin liite 7.1.) ei käsitellä Puolustusvoimien aluehankintoja koskevia asioita. Tulossopimukseen on kirjattu alueita koskeva tulostavoite ”Puolustusvoimien käytössä olevien alueiden ja tilojen kehittäminen kustannustehokkaasti ja valmiudelliset vaatimukset huomioiden.” Aluehankinnoista ja -luopumisista tulisi vuoden 2026 vuosisraportissa raportoida keskeiset tilastotiedot ja perusteet aluehankintojen kohdentumisille.
- Kestävän kehityksen toimeenpanon (vuosisraportin liite 7.3) osalta raportointi on asianmukainen. Tulevien vuosien raportoinnissa pyydetään huomioimaan muutokset puolustushallinnon kestävyysraportoinneissa (painopisteet, mittarit).
- Yleisesti johtamisjärjestelmätoimialan ja kyberpuolustuksen raportointi on laadukasta ja riittävää. Seuraavat kehitysehdotukset ja lisäselvityspyynnöt halutaan kuitenkin saattaa Puolustusvoimille tiedoksi ja toimenpiteitä varten.
 - ”Puolustusjärjestelmään kohdistuva kybervakoilu ja kybervaikuttaminen on havaittu, torjuttu ja raportoitu”: Puolustusministeriö ei tunnista miten asiassa on raportoitu. Puolustusministeriön ja Puolustusvoimien on pohdittava yhdessä, mistä asiakokonaisuuksista

tulee raportoida ja asetettava ne vaatimuksina hallinnonalalle.

- ”Automatisointia, robotiikkaa, tekoälyä ja analytiikkaa sovelletaan hallinnossa ja sotilaallisessa toiminnassa noudattaen sovittuja eettisen ja vastuullisen tekoälyn käytön periaatteita”: Vaikka tekoälyn sääntely sotilasalalla on vielä muotoutumassa, Puolustusvoimia pyydetään edelleen yksilöimään, mitkä periaatteet toimivat tarkastelun pohjana ja kiinnittämään raportoinnissaan huomiota siihen, miten niiden soveltaminen näyttäytyy käytännössä.
- ”Tietojärjestelmien arviointi- ja hyväksyntätoimintaa on kehitetty laaditun hallinnonalan selvityksen perusteella ja on osallistuttu käynnistettäviin lainsäädäntöhankkeisiin.”: Miten yhteistyötä Traficom:n kanssa on kehitetty?
- Johtamisjärjestelmätoimialan (vuosiraportin liite 8) osalta: Pääosa asiakirjan kappaleista on turvallisuusluokiteltuja (Käyttö rajoitettu, TL IV). Pääesikuntaa pyydetään tarkastelemaan, onko turvallisuusluokittelu kaikilta osin tarpeellista ja voisiko osan turvallisuusluokitelluista kappaleista merkitä julkisiksi. Puolustusvoimia pyydetään tarkentamaan, miten kyberpuolustuksessa on kehitetty tiedonvaihtoa ja yhteistoimintaa Puolustusvoimien sisäisesti ja viranomaisten kanssa. Puolustusvoimia pyydetään tarkentamaan Suomen Erillisverkot Oy:n ja Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus Valtorin palvelutoiminnan aiheuttamia kokonaismenoja Puolustusvoimille vuonna 2025.
- Talousarvioon esitettävien määrärahojen tulee aina pohjautua perusteltuihin oletuksiin määrärahojen käytöstä ja käytön ajoittumisesta. Hankintojen liian etupainoinen budjetointi on huomionarvoinen tekijä lähes kaikissa siirtyvissä erissä momentista riippumatta. Hankintojen rahoitusprofiili tulee tarvittaessa korjata talousarvio- ja lisätalousarviomenettelyssä vastaamaan toimitus- ja maksuaikataulua. Pysyvä tilanteen korjaaminen edellyttää kuitenkin sitä, että uusiin tilausvaltuuksiin sisällytetään hankinnat realistisilla rahoitusprofiileilla.
- Organisaatioturvallisuuden ja teknisen turvallisuuden voimavarojen varmistamisesta tulee raportoida kattavammin siten, että molemmat turvallisuuden pääosa-alueet tulevat huomioon otetuiksi.

3. Toimenpiteet, joihin viraston on tarpeen ryhtyä tilinpäätöksen takia ja tuloksellisuuden parantamiseksi

Puolustusvoimien raportoinnissa on jo useamman vuoden käynyt ilmi haastava henkilöstötilanne hankintatoimen osalta. Puolustusministeriö kehottaa edelleenkin Puolustusvoimia kiinnittämään huomiota riittävään ja osaavaan kaupallisjuridiseen henkilöstöön. Rahoituskehysten kasvu kohdistuu merkittävässä määrin hankintoihin, minkä vuoksi henkilöstötilanteeseen ja siitä raportointiin on edelleen kiinnitettävä huomiota.

Puolustusbudjetin kasvu korostaa myös valvonnan ja tilivelvollisuuden merkitystä hallinnonalalla. Tilinpäätöksessä esitettyjen tietojen varmistamiseksi puolustusministeriölle tulee antaa riittävät raportointioikeudet PVSAP-tietojärjestelmään.

Rakennuskustannusten nousu hankevalmisteluvaiheen jälkeen on osassa hankkeista ollut merkittävää. Koska toteutusvaiheessa hankkeet ovat kuitenkin pääsääntöisesti pysyneet kustannusarviossa, ongelman juurisyyksi on tunnistettu tarve-esitysvaiheen suunnittelun laatu. Vuoden 2025 lopussa valmistunut Puolustusvoimien toimitilastrategia ja tilahallinnan kehittäminen ml. linkittäminen strategiseen suunnitteluun tarjoavat työkaluja parantaa tarveselvitysprosessia. Tilahallinnan ja Puolustuskiinteistöjen toimenpitein aikaansaadut kokonaissäästöt hidastavat, mutta eivät riitä kääntämään kiinteistömenojen kasvua. Tehokkaimmin kasvua hillitsevä toimenpide on edelleen strateginen investointisuunnittelu, eli investointitarpeiden kriittinen tarkastelu.

Sisäilmatoiminnassa haasteeksi on tunnistettu mm. väistötilojen hankintaprosessien hitaus ja sisäilmakorjauskohteiden investointiprioriteettien muutokset. Sisäilmahaasteiden ehkäiseminen on yhteispeliä ja edellyttää aktiivista työtä toimitilojen sisäilmaolosuhteiden parantamiseksi yhteistyössä Puolustuskiinteistöjen kanssa.

Naton yhteisrahoitukseen (NSIP) liittyvä toimintamalli ja toiminnan raportointi on vielä kehittymässä, minkä vuoksi asia on Puolustusvoimien vuosiraportissa jossain määrin hajallaan ja se painottuu tilahallintaan. Raportoinnissa tulisi jatkossa ottaa huomioon myös yhteisrahoitteisten suorituskykyjen kehittäminen ja niihin liittyvät suorituskykyohjelmat sekä muut kuin tilahallintaan liittyvät yhteisrahoituskohteet (esim. viesti- ja tietojärjestelmähankkeet). Raportointiohjeistusta tullaan näiltä osin

tarkentamaan toimintamallista saatujen kokemusten perusteella. Sekä NSIP-toiminto että yhteisrahoitteis-tensuorituskykyjen elinkaarimalli edellyttävät vielä tehtävien resursointia ja toimintamallien kehittämistä, jotta yhteisrahoituksen edellytyksiin kyetään vaikuttamaan koordinoitusti ja riittävän ajoissa.

4. Puolustusministeriön toimenpiteet tilinpäätöksen takia ja tuloksellisuuden parantamiseksi

Jatkossa johtamisjärjestelmien ja kyberpuolustuksen osuudet katselmoidaan yhteisessä Puolustusministeriön tietohallintoyksikön järjestämässä tilaisuudessa, jolloin valituissa asiakokonaisuuksissa voidaan päästä kirjallista raportointia syvällisempään käsittelyyn.

Puolustusministeriö seuraa henkilöturvallisuusselvityksistä saatavien tulojen ohjautumista Pääesikunnan tiedusteluosaston lausuntotoimeen yhteistyössä Pääesikunnan DSA:n (*Designated Security Authority*) kanssa.

Puolustusministeri

Antti Häkkänen

Kansliapäällikkö

Janne Kuusela

Liitteet

-

Jakelu

Pääesikunta

Tiedoksi

PLM RO Resurssipoliittinen osasto
 PLM HO Hallintopoliittinen osasto
 PLM PO Puolustuspoliittinen osasto
 Pääesikunta suunnitteluosasto

VN/6790/2026-PLM-3

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: